

Het heiligenboek

Notburga van Eben en Isidorus van Sevilla *Tom Zwaenepoel*

De levensloop van Notburga van Eben (circa 1265-1313) is grotendeels legendarisch. Ze wordt geboren in Rattenberg in Tirol en stamt uit een arm boerengezin. Vanaf haar achttiende werkt ze als dienstmeisje bij de graaf van Rottenburg. Ze kan niet langer toezien hoe veel voedsel verkwest wordt en schenkt een deel ervan aan de armen. Omdat de landlopers aan de toegangspoort overlast bezorgen, wordt Notburga de laan uitgestuurd. Ze vindt een nieuwe baan bij een boer in Eben, waar ze opkomt voor de rechten van de knechten. De mishandelingen door de boer verdraagt ze lijdzaam. Het enige wat ze vraagt, is zijn toestemming om aan de vooravond van zon- en feestdagen naar de plaatselijke kerk te trekken. Wanneer de boer aandringt om ook tijdens het luiden van de klokken te maaien, blijft – volgens de legende – haar sikkel in de lucht zweven tot ze haar arbeid na haar kerkbezoek hervat. Later keert Notburga terug naar het hof in Rottenburg, dat sinds haar vertrek ruzie, nood en dood heeft gekend. Na haar intrek heerst er opnieuw rust en vrede. Notburga vervult er nog twintig jaar lang nauwgezet haar taken als kokkin. Ze wordt vol respect bejegend. Dankzij een grote schenking van de graaf krij-

gen jaarlijks vijfhonderd armen een maaltijd.

Notburga is een voorbeeld van ijver, vroomheid en naastenliefde. Als trouwe meid stelt ze zich nederig op om te dienen en niet om gediend te worden. Ze leert ons dat je voor anderen een bron van zegen bent, als je hen „in nood beschermt” (Notburga). Als je deelt, word je niet armer, maar rijker. Zo brengt gulheid vrede op het kasteel en leidt gierigheid tot onheil. Notburga's attribuut – de in de lucht hangende sikkel – verwijst naar de heiliging van de zondagsrust en het respecteren van de werktijden.

Notburga van Eben is op schilderijen te zien als dienstmaagd met brood, melkkan, sikkel. Ze is de patroonheilige van armen, boeren, dienstmaagden en wordt aangeroepen voor een gelukkige geboorte, de rusttijd na het werk en de zondagsrust.

Isidorus wordt omstreeks 560 geboren in Cartagena en groeit op in een voorname familie met vijf kinderen. Na de dood van zijn ouders wordt hij door zijn broer Leander opgevoed. Vervolgens trekt Isidorus naar het klooster. Wanneer hij dertig is, wordt hij abt en voert hij een streng regime in. Zijn broers Leander en Fulgentius worden aartsbisschop van Sevilla en Astigi en zijn zus

Florentina leidt een vrouwenklooster in het bisdom Astigi. Omstreeks 600 volgt Isidorus zijn broer Leander op. In zijn nieuwe functie streeft hij naar ascetische en wetenschappelijke opleidingen voor de clerus, bisschoppelijke scholen met degelijk uitgebouwde bibliotheken en een sterke eenheid binnen de Spaanse Kerk. Onder zijn leiding vinden de belangrijke concilies van Sevilla (619) en Toledo (633) plaats. Isidorus sterft in 636.

Isidorus van Sevilla staat bekend voor zijn bestuurlijke kwaliteiten, zijn open blik en zijn uitgebreide talenkennis (Grieks, Hebreeuws, Latijn). Hij gaat de geschiedenis in als eerste samensteller van een encyclopedie. Zijn twintigdelige Etymologiae geeft een samenvatting van de wetenschap van die tijd met aandacht voor de zeven vrijkunsten (meetkunde, muziek, rekenkunde, sterrenkunde, redeneerkunde, spraakkunst en spreekkunst) en thema's als spiritualiteit, recht, landbouw, dieren en kleding. Dit begrijpelijk geschreven standaardwerk slaat een brug tussen de oudheid en de middeleeuwen en 'archiveert' de schatten van de ondergaande Romeinse cultuur.

Precies vanwege zijn alomvattende kennis en zijn encyclopedische werk wordt de 'schoolmees-

ter van de middeleeuwen' in 1998 tot 'internetheilige' en daarmee tot 'moderne verkondiger van het geloof' verheven. Hij is ook de patroonheilige van Spanje. In de schilderkunst wordt hij afgebeeld met inktpot, ganzenveer, boek, bijenkorf en (recentelijk) met computer en toetsenbord.

Tom Zwaenepoel, *Het Heiligenboek. Levenswijsheid van honderd en enige heiligen*, Lannoo, Tielt, 2008, ISBN 978 90 209 8041 7. Dit boek is helaas uitverkocht.

Omroep

12 juli, 9.30 uur, *Braambos op VRT één* (herhaling op Canvas omstreeks 23.30 uur). Twee keer de eerste aflevering van vierdelige zomerieseries, te beginnen met *Antwerpen Warm Noord*. Het onthaal Sint-Antonius in de federatie Antwerpen Noord zet vier dagen per week zijn deuren open voor mensen van alle nationaliteiten, leeftijden en religies. Ze kunnen er rekenen op een voedselpakket en advies en ze vinden er steeds een luisterend oor. In *Bodar in het Heilig Land* vertelt priester en kunsthistoricus Antoine Bodar het levensverhaal van Jezus Christus aan de hand van de evangelies. In *Geboorte van Jezus* staan Jezus' eerste jaren centraal. Gefilmd werd in de basiliek in Nazaret, waar Maria van de engel Gabriël vernam dat ze zwanger zou worden. Er zijn ook beelden van Betlehem, Jezus' geboorteplaats, en van de herdersvelden er omheen. Bijzonder zijn de opnamen van de Jordaan, waar Johannes de Doper Jezus doopte.

De vrome kudde

Groot gezin *Ingezonden door Jan Umans*

Een (West-Vlaamse) vrouw komt, met haar veertien kinderen, bij de pastoor. De jongste, twee jaar oud, lacht vriendelijk naar de pastoor. Die vraagt:

– En, manneke, 'oe noemde gij?

– Bertje, meneer pastoor.

– Ah, da's ne mooie naam.

De tweede kleine komt binnen.

– En, manneke, 'oe noemde gij?

– Ikke? Bertje, meneer pastoor.

– Ah, ook al Bertje...

Dat gaat zo door tot den oudste, van vijftien, binnenkomt.

– En, 'oe noemde gij, grote jongen?

– Ikke, menier de pastre? Mine naome es Bertje.

Nu begint de pastoor zich vragen te stellen en hij roept de moeder bij zich.

– Noemen al uw kinders Bertje?

– Jaon's, menier de pastre. Da es vrie gemakkelijk. Als ze moeten opstaon, roepe k'ik: „Bertje, opstaon!” En voilà, ze zijn ollemolle ip. Als ze moeten eten: „Bertje, komen d'et'n! En voilà, ze zitt'n ollemolle aan tôfle.

– Maar als ge nu maar ene kleine nodig hebt, wat doede dan?

– Ah, toens roep 'k ze bij ulderen achternaome!

turn-toestel musicus		smederij mondeling		vreemde munt hap		amfibie		grand-toon de oudere
				1				
watergeest vernedderend						kroon		5
								harts-tocht
Italiaans deegwaar			6			doping waakzaam		
aansporing van geringe dichtheid					raad eens neon			7
		visgerei	steun-touw		straf-werktuig		Heilige soortelijk gewicht	
belangstelling jammer								9
			8	drinkgelag				4
opplakbriefje						3	voegwoord	

Ontdek meer en andere puzzels in onze puzzelboeken en -tijdschriften.

© De Puzzelaar

DEPUZZELAAR

© De Puzzelaar

Oplossing van de puzzel van vorige week: DRAISPIT

1	2	3	4	5	6	7	8	9
---	---	---	---	---	---	---	---	---